H. Sax. C
703

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

Oratio funebris
DE
ILLVSTRISSIMO
PRINCIPE AC DOMINO,
DN. AVGVSTO, DVCE
ac Electore Saxoniæ, &c.

HABITA IN EXAMINE
ALVMNORVM LVDI PROVINCIALIS
ad Muldam, XIIII. Martij,

A

Iacobo Furmano R.

ANNO M. D. LXXXVI.

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

ILLVSTRISSIMO

DE

ILLVSTRISSIMO, POTENTISSIMOQVE PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO CHRISTIANO, Electori Saxoniæ, &c. Domino suo clementissimo.

DVx AVGVSTIADE, *patriæ spes altera terræ,*
Inclyta Saxonicæ fama decusq́; domus:
Aggredere ô felix nunc Electoris honores,
Et cape, quæ summus regna dat ipse DEVS.
Te patris AVGVSTI *celebris super æthera virtus*
Excitet, & proauûm nomina magna ducum.
Sit tibi pax curæ, fuge bella, fuge horrida bella,
Quæ damnum terris exitiumq́; ferunt.
Inprimis sed ama CHRISTVM, *de nomine cuius*
Nomen habes, Princeps ô generose, tuum.
Et quando vacat, hunc inter molimina rerum,
Quæ te magna tenent, respice quæso gregem.
Et tutare scholam, quæ te iam pendet ab vno,
Auxiliumq́; tuum supplice voce rogat.
Tu sis præsidium doctæ & tutela Mineruæ:
Ne nos desertos ne tua dextra sinat.
Sic te Christus amet, progq́; hoc te munere summa,
Dux AVGVSTIADE, *prosperitate beet.*

Illustriss. Celsitudinis
Tuæ subiectiss.

Jacobus Furmanus
R.

ORATIO.

CONSTITVTVM EST de scholæ huius consuetudine, vt statis anni temporibus examina duo instituantur, in quibus discipulorum in literis profectus perspiciantur, & qui sese diligentia probent, ad ordines superiores traducantur. Quæ quidem exercitatio quantum commodi discentibus afferat, præsentis quidem instituti non est, vt à me multis commemoretur. Quare volens narratione ista supersedeo. Hoc quidem omnino constat, vt totius rei summam paucissimis cõprehendam, ad discipulos redire emolumentum, ad præceptores verò molestias, quas ipsis gignit non paucorum, leuiter studia attingentium, socordia atq; desidia: quæ deuorandæ tamen nobis sunt, modò vestris studijs consulatur. Antè verò, quàm ad probationem ipsam & censuram accedamus, visum nobis fuit ab oratione, breui illa quidem & tenui, sed huic tamen & tempori & loco, vt opinor, conueniente, initium facere. Dicendi enim materiem suppeditare nobis videtur hodiernus dies, quo Illustriss. Princeps ac Dominus, Dn. AVGVSTVS, Dux Saxoniæ, & CR. Imper. Septemuir, Fribergam ad sepulturam deportatur. Cuius morte cùm nemo bonus non afficiatur, & in luctu iaceat, nos quoque decet alumnos ipsius, vt & ipsi, doloris indicium edendo, mœrorem nostrum declaremus, & sanctis manibus, si non pro dignitate, at pro parte nostra tenui,

& in-

& ingenij mediocritate, iusta faciamus. Postulant enim hoc qualecunq; officium nostrum defuncti Principis erga nos merita, vt grata recordatione memoriam illius prosequamur. Offeruntur autem hîc multa sanè, quæ & de antiquissima Saxoniæ ducum origine, & de ingenij corporisq; eximijs dotibus, & de virtutibus Electoris nostri excellentissimis non incommodè recensèri fortassè possent. Verùm, cùm latissimè ea pateant, & intelligentiam meam tantarum rerum explicatio superet, eloquentiamq; non vulgarem requirat, hæc relinquo. Talis enim ac tantus Princeps extitit AVGVSTVS, vt orationis meæ paupertate ne minimam quidem partem laudum ipsius consequi possim. Quare omissis illis difficilioribus, captumq; meum excedentibus, summa sequar fastigia rerum, & dicam tantùm de beneficijs, & meritis quibusdam præcipuis, quibus patriam, Ecclesiam, scholasq;, & inprimis hanc prouincialem Grimmensem cumulauit, & suam erga omnes subditos charitatem probauit. Neq; hîc tamen exquisitè omnia persequar, sed ea tantùm exponam, quæ ante oculos sunt, & scire vniuersos decet: idq; eò faciam, vt nostram, quemadmodum modò dictum est, erga optimum Principem pietatem ostendamus, & ad communem luctum, nec non preces nosmet ipsi excitemus. Qua de re breuiter pronunciantem vt benignè me audiatis, à vobis, Collegæ obseruandi, officioseè peto: spero item, discipulos aures mihi beneuolas, & attentas præbituros esse.

EX HAC vita mortali Calendis Octobribus anni superioris decessit inclyta heroina ANNA, regia stirpe nata, Illustriss. Electoris coniunx, cuius exequiæ

hoc quidem in oppido, vt noctis, celebratæ sunt die, postquam defuncta est, octauo. Eius ex morte quantum doloris luctusque ceperint hæ regiones, in recenti adhuc habemus memoria. Verùm nulla calamitas sola, habet tritum sermone prouerbium. Nam licet vulnus illud aliqua ex parte coaluisse videretur, collocata in matrimonium Electori viduo mœstissimo inclyta Principe Agnete Heduuige, Ioachimi Ernesti, generosissimi Principis, Ducis Anhaldini filia: tamen nunc recrudescit, propter ipsius Septemuiri ex hac vita exitum. Itaque dolores refricantur, & sollicitudines duplicantur, & ad maiorem mœsticiam subditi reuocantur. Et certè quidem si vllum vnquam tempus miserum & calamitosum incidit, hoc iam maximè luctuosum, summeque miserandum est. Nam eiusmodi bonum amissum est, quod nulla vnquam ætas restituet. Quis non doleat, quis non toto pectore consternetur, quis sibi à lacrymis temperet? Quod si quis hoc casu non tangatur, in vtramq; aurem ocioscè dormiens, & non magis moueatur, quàm si dura silex, aut stet Marpesia cautes: is omnis humanitatis expers esse, & naturam ferinam maximè attingere videtur. Orbati sumus, proh dolor, Principe optimo, patre patriæ, scholarum, & Ecclesiarum nutritore. O rerum humanarum fragilitatem, fortunæq; varietatem, ô mortis sæuiciam & importunitatem, quæ nulli hominum parcit, & æquo pulsat pede pauperûm tabernas, regumq; turres, vt canit Horatius: atq; adeò optima quæq; rapit, deteriora verò relinquit. Atque vt planum & perspicuum nobis fiat, qualem Principem amiserimus, agite paulò altius amorem & beneficia illius erga patriam collata consideremus.

remus. Reliquit HENRICVS Alberti F. Princeps Saxoniæ laudatissimus duos præstantissimos filios, MAVRICIVM & AVGVSTVM, alterum bellica laude, alterum toga clarissimum. Posteaquam verò Mauricius heros fortissimus, pro aris, vt dicitur, focisq; fortiter dimicans, & à patria manifestam vim propulsans, suam in terris vitam clausit, & in beatorum consortiùm receptus est: AVGVSTO fratri harum regionum gubernationem, & Septemuiralem sacri Imperij Rom. dignitatem reliquit. Quam quidem honoris possessionem tùm virtute sua tueri, tùm ornare etiam, & augere pro virili AVGVSTVS studuit, in eamque cogitationem ac curam totus incubuit, vt Reipub. status labefactatus & conuulsus sanaretur. Ac licet in initio turbulenta ei multa obijcerentur, quæ bellum minitabantur, sanguinemque spirabant, tamen autoritate sua, qua valuit plurimũ, eò rem deduxit, vt omnes seditiones, & discordiæ celeriter comprimerentur, & de manibus hostium arma delapsa caderent, omniumque tumultuum reliquiæ spontè extinguerentur. Itaque cuncta ab eo ita composita fuêre, vt perpetua in pace deinceps viueret, & sua pacatè possideret, nulla hostium incursione vexatus. Quòd certè in summa felicitate ponendum est. Quid enim in hac vita iucundius, quid optatius, quid generi humano salutarius accidere potest, quàm pax, quàm concordia, quàm ocium? Pax optima rerum, quas homini nouisse datum est, canit poëta. Pax cùm geritur, salua sunt, & bene sese habent omnia. Nam & pietas colitur, & iusticia exercetur, & publicæ res florent, & domesticæ crescunt. At verò inter arma leges silent, res & publicæ & priuatæ

natæ affliguntur, regiones vastantur, populi cæduntur, vrbes in seruitutem mittuntur, ciues trucidantur, & quasi flammmis vruntur & consumuntur omnia. Quamobrem M. Cicero iniquissimam etiam pacem rectè antefert iustissimo bello, quod nunquam, nisi maxima cum aliorum clade, suscipitur. Quanquam autem Princeps noster singulari animi magnitudine ac robore excelleret, ita vt nullis minis moueretur, & ad quosuis labores suscipiendos, periculaque adeunda paratus esset, atque adeò vitam suam saluti communi postponeret: tamen pro ea, qua præditus fuit, moderatione ac prudentia, pacis autor semper extitit, & omnia prius, quàm armis, experiri maluit, & non nisi coactus ad bellum profectus est. Nec verô minus clarus & fortis extitit, ac si perpetuò in armis vixisset. Neque enim in bellis modò, sed etiam in Repub. administranda animi excelsi præstantia cernitur. Quapropter libro de officijs primo Cicero domesticas fortitudines, siue res vrbanas militaribus ac bellicis pares esse, adeoque maiores interdum clariores que fuisse ostendit, quod quidem non tantùm subiectis rationibus & argumentis, verùm etiam appositione exemplorum tùm Græcorum, tum Romanorum illustrat & confirmat. Quæ doctrina cùm non ita pridem, vt meministis, à nobis explicata sit, non est necesse, vt plura huc accersantur. Vestrum erit, discipuli qui estis, vt ipsi ad Ciceronem recurratis, & quæ ab eò copiosè, & luculenter eo in loco differuntur repetatis, & in memoriam reuocetis. Quod verò ille de sui seculi præstantissimis viris gloriatur, id de nostro quoque Principe clarissimo rectè prædicari potest, non minorem vtilitatem

Reipub-

Reipublicæ togatum eum attuliſſe, quàm alium quemuis, qui bella geſſit. Quis gubernationem illius omnibus triumphis anteferri poſſe non videt? ô pacificum, felicemque Principem: ô fortunatos ſubditos. Talia olim ſecula fuerant, regnante Octauio Auguſto II. Romanorum Imperatore, cuius cum adminiſtratione noſtri ſeptemuiri gubernatio magnam ſimilitudinem habere videtur, propter proſperam rerum omnium ſucceſſum ac felicitatem, otijq; diuturni tranquillitatem. Vt enim ille pacem terris reſtituit, cum antea non ſolùm externis, ſed etiam ciuilibus bellis, ac diſſenſionibus inteſtinis orbis terrarum arderet: ita noſter AVGVSTVS gratam his regionibus quietem peperit. Verùm Imperatore tamen illo longè felicior fuit, propter Chriſti cognitionem, qua ille caruit. Nam licet omnium maximum in terris miraculum, Octauio Imperante, acciderit, cum nimirum Filius Dei carne noſtra indutus, ex virgine naſceretur, & quidem, vt de æterni Dei voluntate, & Prophetarum vaticinatione, nullibi niſi Bethlehemæ naſceretur, in cauſa fuerit tributi iniqua exactio & ſolutio: tamen inſcius ille tutum cœli terræque regi domicilium præſtitit, & creatorem ac Dominum ſuum non agnouit. Sed quoniam, vt diximus, pacis ſtudioſiſſimus fuit AVGVSTVS Princeps, libet ſubijcere Adami Siberi Epigramma, quo pacis amorem & ſtudium in eo maximè celebrat. Quod quia Iohanni Stigelio, viro & Poëtæ optimo adeo placuiſſe accepimus, vt honorificam illius mentionem crebrò fecerit, ea in ſpe ſumus, fore, vti, cum Siberi nomen meritò nobis omnibus gratiſſimum adeoque ſanctiſsimum eſſe debeat, carmen illud quoque

non ingratum sit futurum. Id autem ita sese habet:

Pacis amans Deus est, pacis venceremur amantem,
Vt nostros læta pace serenet agros.
Bella diu viguere nimis: nunc impia duri
Inquinet annosus militis arma situs.
Tu quoq; Dux imitare tuos AVGVSTE *parentes,*
Quos leuat ætherco candida fama polo:
Flebile Martis opus, crudeliaq; arma perosus,
Quod facis, augustæ sit tibi pacis amor.
Astyagis cadit ense nepos: vastator Olynthi
Ipse domus in se concitat arma suæ:
Augusto Aemathius iuuenis, qui limite mundi
Aestuat, insidijs tetra venena bibit.
Pax quibus est cordi, placidè moriuntur: at arma
Quos violenta iuuant, mors violenta rapit.

Neq; verò tantum Elector in eo laborauit, vt inter homines iusticiæ locus esset, & in pace vitam agerent subditi, & quàm maximè ciuitates florerent: Sed maxima ei, & quidem potissima cura fuit, vt æternæ animarum salutis ratio haberetur. Quanta hic sese ostenderit nobis Dei præpotentis erga nos clementia, & charitas, nulla orationis copia exponi potest, qui vltimis temporibus Germaniam quoq;, & inprimis has terras, Euangelij face accensa, è tenebris pontificijs in lucem vocauit, & corda Principum Spiritus sui gratia collustrauit, vt veritatem cœlestem agnoscerent. In quorum numero præcipui fuerunt Saxoniæ Duces, omni laude dignissimi, Electoris nostri maiores, qui, patefacta pontificum Romanorum fraude, ex cæteris ducibus primi incorruptam Euangelij doctrinam amplexi & tutati sunt. Quis animi ipsorum altitudinem, & constantiam non admiretur,

cum,

cum insaniente diabolo, mundo ira excandescente, pontificia cohorte terram cœlo miscere conante, & omnibus deniq; hostibus tumultuantibus, fortiter in vera doctrinæ sacræ sententia perseuerarent, & quam de veritate cœlesti deflecterent, vitam pro ea potius profundere non dubitarent. Quis incitatum hostium potentissimorum furorem, & rabiem diuinitus fractam & sedatam neget? quis Principes à DEO ipso defensos, ac seruatos esse non videt? Nam absq; eius protectione si fuisset, non aliter, atq; oues à lupis famelicis, consumti fuissent: Excitauit autem simul DEVS ad hoc opus viros pietate doctrinaq; præstantes, in quibus antesignanus quasi & dux fuit Martinus Lutherus, qui spiritu Dei ductus, intrepide suam confessionem edidit, & primus obstitit furori pontificum, & qua mersi antea eramus, caliginem detexit, condonationemq; peccatorum, & vitam sempiternam adipisci nos docuit, non nostris meritis, non pecunia comparatis diplomatis, quas vulgò indulgentias vocarunt, aut alijs eiusdem generis ineptijs, sed solius Filij Dei obedientia & merito, cuius vnius sanguis in ara crucis pro nobis effusus, ab omnibus nos peccatis emundat, vt loquitur Apostolus. Hæc doctrina sacrarum literarum testimonijs innixa, consolationem leuationemq; affert mentibus animi angore, & cruciatu conflictantibus. Hæc Lutheri ministerio nobis restituta, ingratis & inuitis omnibus aduersarijs, longe lateque propagata est, & ad verum Dei cultum multas nationes ac populos conuertit. Eadem hac doctrina, & religione per manus quasi ab HEINRICO patre, & fratre MAVRICIO PRR. CLis tradita & accepta AVGVSTVS imbutus, nihil

prius, nec antiquius habuit. Quantopere enim pro ea sollicitus fuerit quantasq; curas gesserit, in propatulo est. Nam non solùm toto pectore eam amplexus est ipse, & morum sanctitate expressit, sed in ditione etiam sua sincerè ipsam doceri, & Ecclesijs idoneos doctores præfici voluit, qui rerum diuinarum cognitione instructi, verbum DEI sacrosanctum, sine alsitatis admixtione, populo proponerent, & æternæ salutis autorem solum IESVM CHRISTVM mónstrarent. Atque, vt omnia ordine, ac decenter in Christianorum societate de doctrina Apostoli peragerentur, tribus in oppidis senatum Ecclesiasticum constituit, in quem Theologi pariter ac Politici, pietate sapientiaque viri celebres leguntur. His omnium Ecclesiarum inspectio, de doctrina & ceremonijs diuinis iudicium, Pastorum electio & confirmatio, in vitam ac mores ipsorum inquisitio, cognitio de dogmatibus ac hæresibus, Ecclesiasticarum controuersiarum explicatio, & causarum ad matrimonium pertinentium compositio commissa, ac credita est. Constitutum porrò est, vt Ecclesiarum antistites in oppidis, quos vulgò Superintendentes nominant, in sua quisque diœcesi, respectum haberent ad eos, qui in vicinis pagis atque oppidulis docent, &, si quid ab his decidi non posset, ad Ephoros perferretur, qui in Consistorio causas disceptationesque excutiunt, & explicant. Constitutum denique est, vt certo anni tempore Synodus in vrbe Dresda, semel quidem vere, & iterum autumno congregaretur, in qua omnia ea, quæ vel in scholis, vel in Ecclesijs controuersa sunt, examinarentur. Quod si prauorum dogmatum autores, ouile IESV CHRISTI infestantes, exo-

tes, exoriri animaduertit, tùm verò nullis sumtibus pepercit, nihilque intermisit eorum, quæ ad Ecclesiæ commoda spectare visa sunt. Nec quieuit ante, quàm vt, conuocatis sacrarum literarum interpretibus ac consultis, de negocio religionis sermones conferrentur, dogmatum obscuriorum nebulæ luce veritatis cœlestis discuterentur, lites scripturæ autoritate dirimerentur, obtrectatorum conatibus obuiam iretur, errores turbulenti ex norma verbi diuini dijudicarentur, cognitique reijcerentur, inq; opinionum varietate verum inuestigaretur, & constituta concordia sine contentionibus viueretur. Itaque principijs obstans, ne corruptelæ latius serperent, & disseminarentur, animosq; simplicium occuparent, omni ratione prohibuit. Libet hîc commemorare, quæ x i. Cal. Iunias anni septuagesimi secundi ad Siberum nostrum, & cæteros præceptores perscripta sunt. Ea tempestate doctrinæ quasi mutatio quædam fieri, & Dipnosophistæ pestiferum suum virus primùm spargere, & in animos auditorum insinuare cœperunt. Et edita tum sunt noua doctrinæ Christianæ elementa, & alia etiam nonnulla scripta cum Augustana Confessione quibusdam in capitibus pugnantia. At cùm Sapientissimus Princeps monstri aliquid eiusmodi librorum editione ali intelligeret, & metueret, ne temporis progressu doctrina in Augustana Confessione comprehensa, è scholis & templis eliminaretur, & exularet: præceptores huius scholæ illustris per literas cohortatus est, vt sibi ab eiusmodi scriptis cauerent, in quibus pernicioſus error de cœna Domini occultatus delitescceret, & vt non modò Philippi Melanthonis, sed etiam sanctissimi viri Martini Lu-

tini Lutheri lucubrationes diligenter legẽdo euolue-
rent, puericiæque inculcarent, & inprimis, ne quem
alium quàm Lutheri Catechiſmum vnà cum Philippi
Examine diſcipulis ad ediſcendum proponerent, nec
vllo modo nouos libros de religione ſuſpectos ob-
trudi ſibi paterentur. Quæ paterna Illuſtriſſimi Prin-
cipis admonitio ſæpè nobis repetenda, diligenter
cuſtodienda, & pectoribus noſtris planè infigenda
eſt. Quid verò dicam de nupera illa beneficentia,
qua clementiſſimè proſpexit, vt, ſi qui vel propter
doctrinæ cœleſtis confeſſionem exterminati, & in
exilium electi eſſent, vel ætatis ingraueſcentis vicio,
valetudiniſue, quæ ſenectutem comitatur, imbecil-
litate impediti, officij ſui muneri præeſſe amplius non
poſſent, victus illis ad vitam ſuppeteret? Neque
hoc tantùm, ſed decreuit etiam, vt cum ij, qui do-
cendo alijs inſeruiunt, res interim ſuas plerunq; ne-
gligant, & tenuioris afflictioriſque ſint fortunæ (nec
enim decet, vt ex doctrinæ tractatione quiſquam
ſuum commodum quærat, & turpi lucro inhiet) poſt
mortem ipſorum viduis, ac orphanis eleemoſyna li-
beralis ad ſuſtentationem diſtribueretur. Atque in
talium indigentium vſum quotannis quinque millia
aureorum conſecrata diuiduntur. O factum, omni-
um ſeculorum & gentium memoria digniſſimum,
quod vel ſolum immortalem nominis gloriam, & lau-
dem ſempiternam Principi comparare poſſet. O li-
beraliſſimum Ducem, qui veriſſimè ex eorum nume-
ro eſt, quos miſeræ & afflictæ Eccleſiæ nutricios fu-
turos eſſe per Prophetam DEVS promiſit. Et cer-
tè quidem ſi facta ipſius animis noſtris contempla-
mur, vt in Reipub. adminiſtratione rectè cum Au-

guſto

gusto Cæsare, quemadmodum paulò ante ostensum est, comparatur: ita in rerum diuinarum procuratione non indignè cum optimis quibusque Israëlitarum ducibus, ac regibus Christianis conferri posse videtur. Atque, vt ex omnibus exemplis, quorum sacræ literæ meminerunt, vnum solummodò proferam, an non in plurimis rebus IOSIAM, gentis Iudaicæ regem, imitatus est, quo post Dauidem prouincia illa nec meliorem, nec sanctiorem gubernatorem habuit. Is enim, quòd diuini numinis obseruans, & idololatriæ, superstitionisque hostis esset acerrimus, sacra peregrina abrogauit, templum ab antecessoribus regibus contaminatum purgauit, aras commentitijs numinibus consecratas euertit, pentateuchon ab Helcia summo sacerdote inter parietinas templi repertum publicauit, in lege diuina rectè erudiri populum curauit, ad templi ædificationem necessaria copiosè suppeditauit, & neque ad dextram, nec ad sinistram flectendo, Dauidem generis sui Principem æmulatus est. Has virtutes si animo & cogitatione complectemur, in nostro quoque heroë sanctissimo fuisse reperiemus. Quid enim, an non is quoque religionis Christianæ propugnator, ac veritatis cœlestis assertor, & gloriæ ac maiestatis IESV CHRISTI vindex fuit iustissimus? Sed longiore oratione non vtar, in commendando optimi Principis studio, quod præstitit maximum maximeque salutare, in tuenda, conseruandaque doctrinæ cœlestis puritate. Quid enim verbis opus est, vbi res loquitur ipsa? Quod verò de cura illius erga Ecclesiam dictum est, idem de scholis intelligendum est, quæ ab Ecclesia seiungi nec possunt, nec debent. Atque vt silentio

iam

iam præteream, quibus beneficijs ſcholas omnes, & imprimis Academias ornauerit atque auxerit, agite oculos & mentem in hunc modò ludum prouincialem conuertamus, & diligenter cum animis noſtris liberalitatis illuſtriſsimæ beneficia perpendamus. Vſa eſt hæc ſchola præ cæteris duabus illuſtribus, quæ plerunque meliore conditione fuerunt, quam quidem felicitatem nequaquam tamen ipſis inuideo, ſed gratulor potius, & ex animo precor, vt perpetuò floreant, nec vnquam eandem fortunæ aduerſitatem experiantur: vſa eſt, inquam, ſingulari fato, & præcipua quadam fortuna, eoque miſeriarum ſuperioribus annis redacta erat, vt earum rerum premeretur inopia, ſine quibus ægrè, vel nullo potius modo viuitur. In agris erat vaſtitas, in granarijs ſolitudo, in cella penaria penuria, & quocunque aſpiceres, inanitas erat, eoque loco res omnes poſitæ erant, vt de nobis actum eſſe arbitraremur. Sed nec dum calamitatum omnium finis erat. Acceſsit illud quoque malum, vt, rebus in diſcrimen ita adductis, Adamus Siberus, Rector huius ludi incomparabilis, præceptor, & ſocer meus perpetuò colendus, cuius verſus ſupra recitauimus, cùm ſcholæ vicem ita doleret, miſeriasque eius deploraret, paulò poſt ipſe nobis eriperetur, eo quidem tempore, quo operam illius, & conſilium hæc ſchola maximè deſiderabat. Sed quorſum ſpectat iſthæc narratio & querela? Eò ſcilicèt, vt amplior illuſtrioráque reddatur benigniſſimi erga nos Electoris munificentia. Is enim, cognita noſtra indigentia, beneficentiam ſuam in nos minimè clauſit, ſed laborantes & labantes res ſubleuauit, & ad rei domeſticæ inſtaurationem mille & quingentos au-

tos aureos largitus est. Hoc beneficium cum tantum sit, vt verbis celebrari satis non possit, grata saltem mente agnoscam⁹, nec vnquam ex animo nostro elabi patiamur, & ne munifica illa liberalitas denuò pereat,(nescio enim quid scholæ adhuc metuam)omnibus precibus â Deo cõtendamus. In eo enim omnes neruos contendit Satanas, capitali odio à Deo conditore, & hominibus Dei metuentibus dissidens, adeoq; obnixe manibus pedibusq; facit omnia, vt scholæ dissipentur, lacerentur, euertantur,vastentur & spolientur. Quare suos per administros & vicarios calumnijs, conuitijsq; eas deformat, & omnibus iniurijs afficit. Sed nunc, proh dolor, tam liberalis Princeps, & patronus summus diem suum obijt, cuius corpus hodierno die Dresda elatum Fribergam ducitur, vt ibi in patrium monumentum condatur. O triste spectaculum. Quæ verò orationis copia dolorem istum enarrare potest? Ad eius exequias cohonestandas conuenerunt multi Germaniæ Principes & Comites, vna cum Illustrissimo Principe Christiano AVGVSTI F. funeri operam dantes: quos sequuntur Optimates & flos nobilitatis, qui omnes tàm nobile membrum,ab imperioRomano auulsum, acerbissimè dolent. Sed nec proceres tantûm veste lugubri conspiciuntur, & in mœrore sunt, sed etiam omnes omnium ordinum homines in luctu & squalore iacent, & non tam Principem, quâm patrem patriæ mortuum lamentantur, non ipsius quidem, sed nostra causa, qui superstites sumus. Nam ad Electorem quod attinet, pro certo habemus, ex omnibus eum miserijs, grauissimisq; vitæ laboribus liberatum esse, animamq; ipsius corporis vinculis solutam, in

beatissimam vitam commigrasse, ocioq; iam frui iucundissimo, & glorioſam expectare resurrectionem, qua iterum corpori copulata, ad vitam immortalem, eamq; bonis, ac gaudijs omnibus circumfluentem, reuocetur. Nec si optio ei detur, rediturum eum ad nos esse, etiamsi totius mundi administratio committatur. Et quis enim in hanc miseram, & ærumnarum, incommodorumq; plenissimam vitam reuertatur, in concilio cœlestium collocatus, bonisq; infinitis cumulatus? Quare nihil illi mali contigit, nobis accidit, & absq; dubio, quæ DEVS auertat, impendent pericula. Cum enim è medio tolluntur præstantes heroës, plerunq; magnarum calamitatum acerbitas imminet: id quod tùm alijs multis, tùm ipsius Iosiæ regis, cuius paulò antè meminimus, exemplo planum fieri, & demonstrari potest, cuius obitum quæ mala secuta sint, regum Israëlitarum ac Iudæorum docet historia. Et quidem iam diu iustissimam DEI iram commeriti sumus, propter verbi diuini, quod in fastidio iam vbiq; est, contemtionem, & propter vitæ nostræ impietatem. Quotus enim quisq; iam est, qui voci cœlesti obtemperet, & beneficia DEI celebret? Videmus certè vulgò fieri, vt in omnibus sceleribus pleriq; volutati, in diem viuant, noctes diesq; helluationibus studeant, luxuria diffluant, nomen Dei cum vanitate vsurpent, diris atq; execrationibus sese, & alios deuoueant, opes alienas sitiant, fraudent, decipiant: & quis omnia corruptissimi huius temporis vicia enumerare potest? Ex his verò malis quid tandem futurum sit, ratiocinando colligi fortasse potest. Videntur certè extrema quæque nos manere. Vt autem ex malis, est pœnis imminentibus

nentibus elabamur, noſtrum eſt, vt à prauitate vitæ ad ſtudium pietatis conuerſi, naturæ noſtræ vicioſitatem agnoſcamus, & delicta deteſtemur, vitam moresq; corrigamus, pacem Deo irato ex manibus quaſi extorqueamus, ſuppliciterque rogemus, vt, Filij ſui Seruatoris noſtri vnici ergò, noſtri miſereatur, tranſgreſſiones, ac peccata nobis condonet, ſuamq; gratiam largiatur, quò in ſanctitate vitæ deinceps ambulemus. Nam ſi vnquam precibus opus fuit, iam certè maximè orare debemus. Habet enim Eccleſia hoſtes plurimos, qui Illuſtriſsimi ſeptemuiri morte non modò non afficiuntur, ſed ſine dubitatione lætantur, & certam ſibi victoriam ac triumphum, eo iam ſublato, de nobis promittunt, quorum callida conſilia, machinationes, inſidias, technasq; in noſtram perniciem compoſitas, mutari, eludi, confringi, & confundi, à Deo vnico in rebus aduerſis auxiliatore petamus. Et cernimus quidem his ipſis in ærumnis, quibus iam accipimur, Dei optimi bonitatem, qui AVGVSTO largitus eſt filium CHRISTIANVM, maturum imperio, conſilioq; promtum, & tractandæ Reip. gnarum ac ſcientem, qui ab hinc quadriennio in matrimonium duxit inclitam Principem Sophiam, illuſtriſsimi Principis Iohannis Georgij, Electoris ac Marchionis Brandeburgenſis filiam, ex qua duos filios Chriſtianum Auguſtum, & Iohannem Georgium, & vnam filiam ſuſcepit, de quibus ſuperſtites filios generoſiſsimos, quos liberos Deus pro clementiſsima ſua voluntate quàm diutiſſimè ſaluos, & incolumes conſeruet. De eo verò Chriſtiano Principe optima quæq; ſibi hæ regiones pollicentur. Nam & à natura bene informatus, & ita

in prima ætate institutus est, vt omnia summa ab eo expectari debeant. Quid? quod iam diu patrijs vestigijs ingressus, suam in negociorum difficilimorum explicatione dexteritatem, atq; ingenij acumen probauit. Huic Christiano Electoris dignitatem patria gratulatur: hunc subditi Dominum agnoscunt, & libentissimi animis sese imperio illius subijciunt: huic salutem incolumitatemq; suam pijs precibus Ecclesia & scholæ commendant: huic noster etiam cœtus sese in clientelam dicat. Quare in ipsa etiam doloris acerbitate adhuc habemus, quod gaudeamus, intuentes generosissimum Principem CHRISTIANVM, regni successorem, & paternæ virtutis ac gloriæ hæredem, factorumq; illius imitatorem: ex cuius vita tantum solatij capimus, quantum ex obitu patris allatum nobis doloris est. Hac consolatione reficiamur ac recreemur, æternamq; simul de mortui Principis Augusti, præclarissime de his terris meriti, memoriam conseruemus, & veteres Germanos imitemur, qui, vt Cornelius Tacitus in libello de ipsorum moribus scribit, lamenta & lacrymas citò, dolorem ac tristiciam tardè ponunt. Fœminis lugere honestum est, viris meminisse. Hortor verò vos, Discipuli, vt, quorum ea est facultas, in Principis clementissimi nutricij nostri obitum, versus aliquot grati animi memoriæ ergò conficiatis, quod officij antea mortuæ illustrissimæ Heroinæ D. Annæ, coniugi ipsius nonnulli vestrum præstitistis. Nos inter occupationes, pro re nata, epitaphium conscripsimus, quod recitabimus.

Memo-

MEMORIAE ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS AVGVSTI, DVCIS SAXONIÆ, & CR. Imp. VIIviri, PP.

AVguſtus iacet hic, oculus Germanidos oræ,
Gloria ſeptem inter famaq́; ſumma viros.
Teutona quem raptum deplorat funere tellus,
Et patriæ luget Miſnias orba patrem.
Flet pietas, mœretq́; fides, & veſte nigella
Principis ad tumultum pax ſedet alma ſui.
Occidit hèu Princeps ſanctiſſimus: ô mala fata,
Quæ tantum nobis eripuere ducem.

Sed hic finis noſtræ orationis eſto.

TE VERO SEMPITERNE DEVS, PATER Domini ac Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti toto pectore precamur, ne offenſus peccatis noſtris, pro eo ac meriti ſumus, nobiſcum agas, ſed in iuſtiſſima ira tua interminatæ clementiæ memor ſis. Conſerua nobis verbum tuum, & myſteria ſacroſancta, & à corruptelis nos cuſtodi. Inprimis Spiritu tuo ſancto cor, & mentem Illuſtriſſimi Principis Chriſtiani, Electoris noui, rege & guberna, vt ea ante omnia ſpectet, quæ ad nominis tui ſanctiſſimi gloriam, & Reip. Chriſtianæ incrementum, & vtilitatem faciant. Da pacem terris, vt quietam, & tranquillam ſub eo vitam agamus, cum omni pietate, & grauitate. Bella verò, tumultus, ſeditiones, & alia, quæ impendent, incommoda benignè auerte, & conſilia eorum, qui armis delectantur, impedi. Sed & ſcholam hanc prouincialem clementer reſpice, benedic laboribus noſtris, & fac, vt omnes actiones noſtræ tibi ſeruiant,

& ita sese quisque in delegato sibi officio gerat, vt inculpatus reperiatur, & fidem, ac bonam conscientiam ad Deum retineat: & tandem, exacto huius vitæ curriculo, ab beatissimam regni tui lucem credentes transfer, idque facias per & propter Filium tuum IESVM CHRISTVM, Dominum & Redemtórem nostrum vnicum, cui tecum, & cum Spiritu Sancto laus sit, maiestas ac gloria in omnem seculorum perennitatem,

AMEN.

DIXI.

LIPSIAE,
IMPRIMEBAT IOHANNES STEINMAN.

Anno M. D. LXXXVI.

Dieser Band wurde 1997 durch Bestrahlung sterilisiert. Verfärbungen stellen keine Gefahr dar.

Datum der Entleihung bitte hier einstempeln!

Digitalisiert:		
misc. 1	PPN	284943800
misc. 2	"	284946362
" 3	"	284951498

SLUB DRESDEN
3 1714485

Hist. Sax. C. 703

Hist. Sax. C. 703

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

Sächsische Landesbibliothek –
Staats- und Universitätsbibliothek Dresden